

نسل‌کشی در غزه: تعهدات قانونی، قصور در انجام وظیفه، و هزینه همدستی

تا تاریخ ۲۱ ژوئیه ۲۰۲۵، نسل‌کشی جاری در غزه نه تنها یک فاجعه انسانی است، بلکه اتهامی ویرانگر علیه نظم حقوقی بین‌المللی به شمار می‌رود. با کشته شدن بیش از ۶۰,۰۰۰ فلسطینی، قحطی که بیش از یک میلیون نفر را در بر گرفته، و زیرساخت‌های غزه که به ویرانه تبدیل شده، جهان با یک حقیقت واحد روبرو است: نسل‌کشی رخ داده و کسانی که وظیفه قانونی و اخلاقی برای جلوگیری از آن داشتند، شکست خورده‌اند. این مقاله تعهدات بین‌المللی الزام‌آوری را که توسط کنوانسیون نسل‌کشی و احکام دیوان بین‌المللی دادگستری (ICJ) ایجاد شده، قصور در انجام این وظیفه توسط کشورهای کلیدی، و هزینه عمیق - حقوقی، اخلاقی، و جبرانی - همدستی آن‌ها را شرح می‌دهد.

تعهدات قانونی تحت کنوانسیون نسل‌کشی

کنوانسیون پیشگیری و مجازات جرم نسل‌کشی سال ۱۹۴۸ وظیفه‌ای روشن بر تمامی کشورهای امضاکننده تحمیل می‌کند:

«طرف‌های متعاقد تأیید می‌کنند که نسل‌کشی، چه در زمان صلح و چه در زمان جنگ، جرمی تحت حقوق بین‌الملل است که متعهد به پیشگیری و مجازات آن هستند.»

نسل‌کشی در ماده دوم به این صورت تعریف شده است:

«هر یک از اعمال زیر که با قصد نابودی، به طور کامل یا جزئی، یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی، به عنوان چنین گروهی انجام شود: (الف) کشتن اعضای گروه؛ (ب) ایجاد آسیب جسمی یا روانی جدی؛ (ج) تحمیل عمدی شرایط زندگی که به منظور نابودی فیزیکی طراحی شده‌اند؛ (د) جلوگیری از زاد و ولد؛ (ه) انتقال اجباری کودکان.»

رفتار اسرائیل در غزه - شامل کشتار جمعی، قحطی عمدی، تخریب بیمارستان‌ها، زمین‌های کشاورزی و خانه‌ها - به وضوح **عمل مجرمانه نسل‌کشی** را برآورده می‌کند.

دیوان بین‌المللی دادگستری (ICJ) در حکم خود در سال ۲۰۰۷ در پرونده بوسنی و هرزگوین علیه صربستان و مونته‌نگرو تأیید کرد:

«تعهد یک دولت به پیشگیری، و وظیفه متناظر برای اقدام، در لحظه‌ای که دولت از وجود خطر جدی ارتکاب نسل‌کشی آگاه شود یا به طور معمول باید آگاه شده باشد، ایجاد می‌شود.»

این تعهد، تعهدی به رفتار است، نه نتیجه. دولت‌ها باید با تمام ابزارهای موجود، متناسب با نفوذ خود، اقدام کنند.

در ژانویه ۲۰۲۴، دیوان بین‌المللی دادگستری در پرونده آفریقای جنوبی علیه اسرائیل تعیین کرد:

«حقوق و شرایط کافی است تا نتیجه‌گیری شود که حداقل برخی از حقوقی که آفریقای جنوبی ادعا کرده... قابل قبول هستند. این شامل حق فلسطینیان در غزه برای محافظت در برابر اعمال نسل‌کشی است.»

این امر بلافاصله وظایف قانونی را برای همه دولت‌های طرف کنوانسیون ایجاد کرد. بر اساس ماده ۴۱، این اقدامات موقت الزام‌آور هستند. عدم اقدام از آن لحظه به بعد نقض حقوق بین‌الملل محسوب می‌شود.

قصور در انجام وظیفه توسط دولت‌های قدرتمند

با وجود شفافیت قانونی، قدرتمندترین دولت‌های جهان - ایالات متحده، آلمان، و بریتانیا - نه تنها در انجام تعهدات خود ناکام مانده‌اند، بلکه فعالانه نسل‌کشی را ممکن ساخته‌اند.

- **ایالات متحده:** با کمک نظامی سالانه ۳.۸ میلیارد دلار، تسلیحات اضافی در طول درگیری، و وتوی مکرر در شورای امنیت سازمان ملل، ایالات متحده اتحاد را بر قانونی بودن ترجیح داد. شکست آن مشابه مسئولیت صربستان در پرونده بوسنی است.

- **آلمان:** در حالی که شعار «هرگز دوباره» را به کار می‌برد، آلمان تنها در سال ۲۰۲۴ تسلیحاتی به ارزش ۳۲۶ میلیون یورو به اسرائیل صادر کرد. مسئولیت تاریخی آن معکوس شده - به سلاحی برای دفاع از غیرقابل دفاع تبدیل شده است.

- **بریتانیا:** با صادرات تسلیحاتی به ارزش ۴۲ میلیون پوند و حمایت دیپلماتیک مداوم، بریتانیا میراث خود در حقوق بین‌الملل را تضعیف کرده است. وظیفه آن برای اقدام روشن بود - و نادیده گرفته شد.

بر اساس ماده سوم (ه) کنوانسیون، «همدستی در نسل‌کشی» خود جرمی است. این دولت‌ها از طریق حمایت مادی و عدم مداخله، این آستانه را پشت سر گذاشته‌اند.

نیت نسل‌کشی: از لفاظی به واقعیت

نیت مجرمانه نسل‌کشی - قصد نابودی یک گروه - نیازی به حدس و گمان ندارد. این نیت بارها توسط رهبران اسرائیلی اعلام شده است:

«فلسطینی‌ها مانند حیوانات هستند، انسان نیستند.»

الی بن داهان، ۲۰۱۳، عضو کنست

«ما در حال مبارزه با حیوانات انسانی هستیم و بر این اساس عمل می‌کنیم.»

یوآو گالانت، ۹ اکتبر ۲۰۲۳، وزیر دفاع اسرائیل

«اجازه دادن به ساکنان غزه برای مرگ از گرسنگی می‌تواند موجه و اخلاقی باشد...»

«ما در حال تخریب کامل غزه هستیم... ارتش حتی یک سنگ روی سنگ دیگر باقی نخواهد گذاشت.»

بزال اسموتریچ، ۵ اوت ۲۰۲۴، وزیر دارایی اسرائیل

«تنها راه حل سوزاندن کل غزه با مردمش به یکباره است.»
«هدف مشترک ما پاک کردن غزه از روی زمین است. غزه را حالا بسوزانید.»
نیسیم واتوری، ۲۰ نوامبر ۲۰۲۳، معاون رئیس کنست

«ارتش باید راه‌هایی دردناک‌تر از مرگ برای غیرنظامیان در غزه پیدا کند.»
«کشتن آنها کافی نیست.»

امیچای الیاهو، ۵ ژانویه ۲۰۲۴، وزیر میراث اسرائیل

«چیزی به نام بی‌گناه وجود ندارد. غزه باید با خاک یکسان شود.»
«ما اجازه نخواهیم داد حتی یک گرم کمک به غزه وارد شود تا زمانی که مردمش التماس کنند و زانو بزنند.»

ایتامار بن گویر، ۲۰۲۴، وزیر امنیت ملی اسرائیل

«هر کودکی در غزه دشمن است. ما باید غزه را اشغال کنیم تا هیچ کودکی باقی نماند.»
موشه فیگلین، ۲۲ مه ۲۰۲۵، عضو سابق کنست، رهبر حزب زهوت

این اظهارات زینت‌های بلاغی نیستند. آنها اعترافات آشکار به نیت نسل‌کشی هستند. وقتی با رفتار اسرائیل - کشتار جمعی، گرسنگی، تخریب شهری - ترکیب شوند، یک پرونده حقوقی کامل برای نسل‌کشی را تشکیل می‌دهند.

هزینه همدستی: جبران خسارت و پاسخگویی

پیامدهای حقوقی نسل‌کشی با محکومیت متوقف نمی‌شود. آنها شامل جبران خسارت می‌شوند.

بر اساس منطق دیوان بین‌المللی دادگستری در پرونده بوسنی و هنجارهای دادگاه کیفری بین‌المللی برای عدالت متمرکز بر قربانیان، جبران خسارت باید نه تنها توسط مرتکبان، بلکه توسط دولت‌هایی که در پیشگیری یا امکان مادی جرم ناکام مانده‌اند، پرداخت شود.

جبران خسارت باید شامل موارد زیر باشد:

- برای بازماندگان غزه: تخمین زده شده ۱۸.۵ میلیارد دلار برای بازسازی (بانک جهانی، ۲۰۲۵)
- برای فلسطینیان کرانه باختری: برای خسارات ناشی از گسترش شهرک‌ها و خشونت - ۵ تا ۱۰ میلیارد دلار
- برای دیاسپورای فلسطینی: برای سلب مالکیت و تبعید تاریخی - ۱۰ تا ۲۰ میلیارد دلار
- برای دولت آینده فلسطین: برای بازسازی حاکمیت و زیرساخت‌ها - ۳۰ تا ۵۰ میلیارد دلار

تأمین مالی باید از طریق صندوقی که توسط سازمان ملل اداره می‌شود جمع‌آوری شود. اقدامات حقوقی، داخلی و بین‌المللی، ممکن است اجرای آن را اجباری کند. حکم نهایی دیوان بین‌المللی دادگستری - که هنوز در انتظار است - می‌تواند این الزام را به تعهدات قابل اجرا تبدیل کند.

آلمان، که در ۷۷ سال گذشته به خاطر جنایاتش در هولوکاست به اسرائیل غرامت پرداخت کرده، اکنون خود را در طرف دیگر تاریخ می‌بیند. از طریق بی‌عملی‌اش - و بدتر از آن، از طریق حمایت مستقیم با ارسال تسلیحات - اطمینان داده که احتمالاً

برای ۷۷ سال آینده به مردم فلسطین غرامت بدهکار خواهد بود. سرمایه اخلاقی پس از جنگ آن نه برای عدالت، بلکه برای تداوم بی‌عدالتی هزینه شده است.

در مورد اسرائیل - مرتکب اصلی نسل‌کشی - مسئولیت آن ممکن است با جبران مالی پایان نیابد. با توجه به مقیاس عظیم تخریب، آوارگی، و نادیده گرفتن حقوق بین‌الملل، ممکن است اسرائیل نتواند تعهدات جبرانی خود را تنها با ابزارهای مالی برآورده کند. در چنین سناریویی، بازگشت ارضی - بازگرداندن زمین‌های دزدیده شده به مالکان قانونی فلسطینی - نه تنها به عنوان یک ضرورت اخلاقی، بلکه به عنوان یک نیاز حقوقی ظاهر می‌شود.

نتیجه‌گیری: وظیفه نقض شده، عدالت مطالبه شده

نسل‌کشی در غزه در خفا رخ نداد. این فاجعه به صورت زنده، در برابر چشمان جهانی که از نظر قانونی متعهد بود، رخ داد و این جهان بی‌عملی را انتخاب کرد.

تعهدات قانونی روشن بودند. قصور در انجام وظیفه عمدی بود. هزینه همدستی اکنون باید پرداخت شود.

این تنها جرم اسرائیل نیست. این جرم متعلق به دولت‌هایی است که آن را تأمین مالی کردند، مسلح کردند، و از آن دفاع کردند. جبران خسارت، پیگرد قانونی، و حسابرسی تاریخی نه تنها ممکن است، بلکه ضروری است.

آلمان، که خود را نگهبان اخلاق پس از هولوکاست معرفی کرده، مجبور خواهد شد برای استانداردهای دوگانه خود پاسخگو باشد. و اسرائیل، پس از نابودی یک ملت و اتمام مشروعیت خود، ممکن است دریابد که تنها ارز باقی‌مانده‌اش زمینی است که با زور گرفته - و اکنون باید آن را بازگرداند.

«هرگز دوباره» شعار نیست. این یک مسئولیت است. و در غزه، جهان در این مسئولیت شکست خورده است.